

II етап
Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
8 клас
м. Київ, 12 грудня 2023 р.
Тести 40 балів

1. Укажіть область, у якій кристалічний фундамент платформи є найближче до земної поверхні. (1 бал)

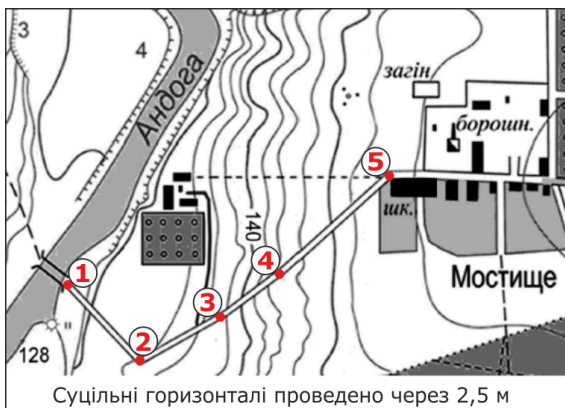
- А. Кіровоградська. Б. Тернопільська. В. Закарпатська.
Г. Одеська.

2. Укажіть приклад експедиційних географічних досліджень українських науковців:

- А радіолокаційне обстеження хмар на метеостанції аеропорту Харкова
Б спостереження за станом річки Сіверський Донець на гідрологічному посту
В геологічна розвідка газових родовищ Дніпровсько-Донецької нафтогазоносною області
Г моделювання процесу утворення яру в лабораторії Українського науково-дослідного інституту екологічних проблем

3. Розгляньте фрагмент топографічної карти. Оцініть рельєф місцевості між річкою Андогою та населеним пунктом Мостище. Визначте відрізок шляху, на якому велосипедисту буде найважче їхати від мосту через Андогу до Мостища.

- А 3→4 Б 2→3 В. 1→2 Г 4→5

4. Визначте температуру повітря на вершині гори висотою 2 000 м, якщо біля її підніжжя температура +24 °С:

- А + 9°С
Б +12°С

В +15°C

Г +18°C

5. Укажіть низовину, у межах якої поширені вулканічні форми рельєфу:

А Закарпатська

Б Причорноморська

В Поліська

Г Придніпровська

6. Укажіть, як називаються подібні форми рельєфу що виникають у місцях розповсюдження лесових і супіщаних порід:

А суфозійні

Б абразійні

В вулканічні

Г еолові

7. На глобусі масштабу 1:30 000 000 найкоротша (через центр Землі) відстань між Північним полюсом і Південним полюсом приблизно складає (4 бали).

А 12,5 см

Б 22,2 см

В 30,3 см

Г 42,4 см

8. Укажіть природний фактор, який найсуттєвіше впливає на те, що клімат західного узбережжя Південної Африки сухіший, ніж клімат східного узбережжя:

А океанічні течії

Б висота над рівнем моря

В географічна широта

Г географічна довгота

9. Виберіть із запропонованого переліку складові математичної основи карти (три відповіді з 6) (0 або 3 бали)

1 геодезична основа;

4 картографічна генералізація;

2 картографічна проекція;

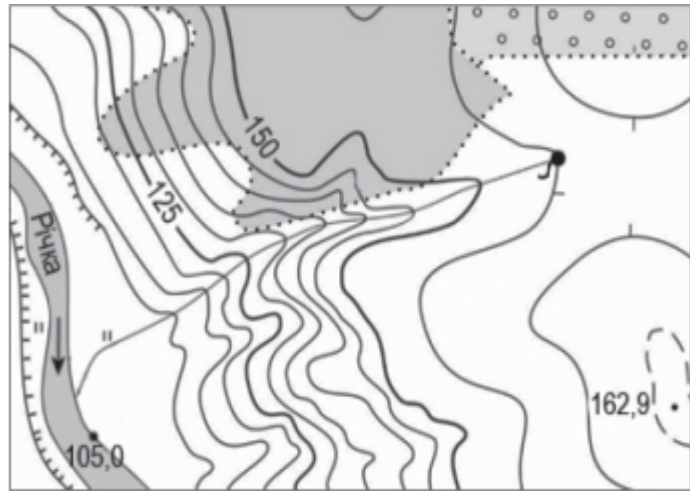
5 нівелювання;

3 картографічна експертиза;

6 масштаб.

10. Визначте атмосферний тиск (у мм рт. ст.) біля урізу води в Річці, якщо у точці витоку струмка, він становить 745 мм рт. ст.:

- А 740
- Б 745
- В 750
- Г 755

Масштаб 1 : 10 000

Суцільні горизонталі проведено через 5 м

11. Укажіть правильний варіант переведення числового масштабу в іменований:

- А 1 : 75 000 (в 1 см 7,5 км)
- Б 1 : 50 000 (в 1 см 500 км)
- В 1 : 30 000 000 (в 1 см 300 км)
- Г 1 : 2 500 000 (в 1 см 2500 км)

12. Укажіть, до яких утворень за своїм походженням належать рифи:

- А еолових
- Б біогенних
- В тектонічних
- Г вулканічних

13. У який сезон року – взимку чи влітку – і при якій погоді – ясній чи похмурій – бризи будуть виражені найсильніше?

- А улітку при похмурій погоді; В узимку при ясній погоді;
- Б узимку при похмурій погоді; Г улітку при ясній погоді.

14. Оберіть з переліку географічні наслідки обертання Землі навколо Сонця.
(3 відповіді з 6) Оцінка (0 або 3 бали)

- А зміна пір року;
- Б добові ритми в географічній оболонці;
- В сила Коріоліса;
- Г тривалість світлого дня;
- Д зміна полуденної висоти Сонця над горизонтом;

Ж сплющена з полюсів форма Землі.

15. Абсолютна висота гори становить 2500 м, а атмосферний тиск на її вершині – 650 мм рт. ст. У гірській долині, де бере початок річка, тиск становить 740 мм рт. ст., а температура повітря +16,4 °С. Визначити абсолютну висоту урізу озера, куди впадає річка, якщо відомо, що там температура повітря становить +20 °С. (2 бали)

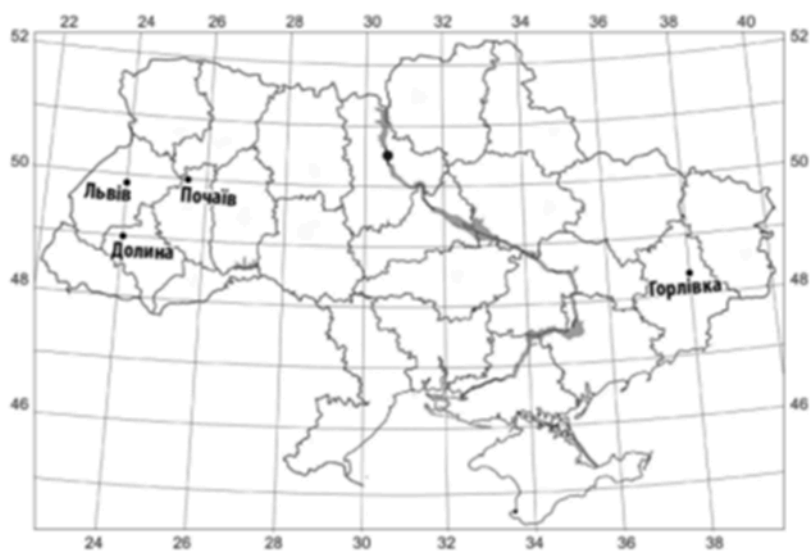
А. 1600 м

Б. 900 м

В. 1000 м

Г. 600 м

16. Користуючись картосхемою, визначте, котра година за місцевим часом у Горлівці, якщо у Львові 22 год 44 хв?

А) 21 год 48 хв;

Б) 22 год 44 хв;

В) 22 год 18 хв;

Г) 23 год 40 хв

17. Вітри якого напрямку переважають в Україні на північ від осі Воєйкова?

А) східного; Б) західного; В) північного; Г) південного.

18. Острів, що був відкритий Х. Колумбом у 1492 році і називався в ті часи Еспаньйолю

А. Косцюшко

Б. Гаїті

В. Кріт

Г. Пуерто-Ріко

19. За бортом літака, який летить на висоті 7 км, температура повітря становить 18 градусів морозу. Яка температура повітря на березі моря, над яким пролітає літак?

- А. 0° С
- Б. 12° С
- В 24° С
- Г 28° С

20. У місті стрімко збільшується обсяг використання підземних вод для побутових і промислових потреб. Які напрямки моніторингу навколишнього середовища допоможуть попередити можливі негативні наслідки в цьому місті?

- А картографування проявів водної ерозії, прогнозування зсувів
- Б спостереження за розвитком карсту, прогнозування просідань
- В аналіз якості ґрунтів, прогноз місць вторинного засолення
- Г контролювання вологості повітря, прогноз утворення туманів

21. Визначте чинники, що зумовлюють найбільшу порівняно з іншими материками середньорічну кількість опадів у Південній Америці.

- 1. материк оточений з усіх боків водами Світового океану
- 2. в екваторіальних широтах розташована найширша частина материка
- 3. біля східного узбережжя материка проходять теплі течії
- 4 на сході материка простягається гірський хребет
- 5 над материком сформувалася область високого атмосферного тиску
- 6 пасати з океану проникають далеко вглиб материка
- 7 вічнозелена рослинність на материку має низький показник альбедо

22. Точка А має прямокутні координати $X = 7\,458\,385$; $Y = 5\,322\,750$. Це означає, що вона знаходиться

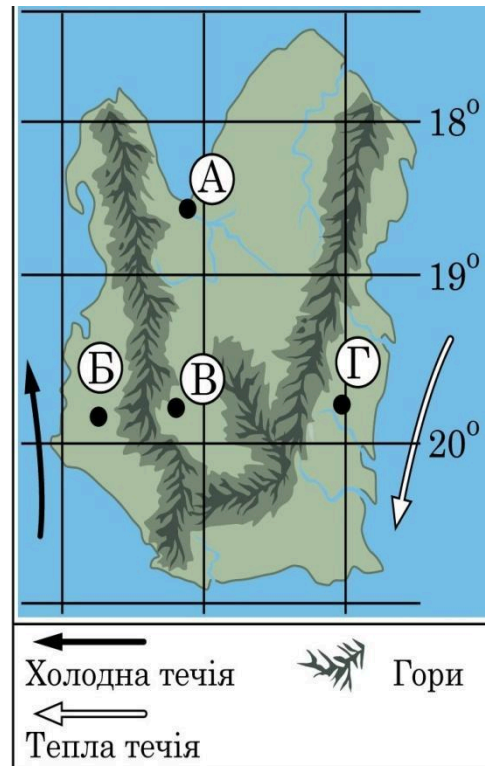
- А. на відстані 7458385 м на північ від екватора;
- Б. на відстані 5 322 750 м на північ від екватора;
- В. у сьомій геодезичній зоні;
- Г. на 320 750 м західніше за осьовий меридіан геодезичної зони;

23. Яке прислів'я описує субтропічний середземноморський клімат?

- () Дощовий рік не скінчиться повік.
- () Літо не буває без дощу, зима – без морозу.
- () Зійшов у березні сніжок – берися за плужок.
- () Зроби мені добро в сезон дощів – і я віддячу тобі в сезон посухи.

24. Умовний острів лежить у тропічних широтах, а на кількість опадів впливають також пасати, прибережні океанічні течії, рельєф. За картосхемою визнач місцевість на цьому острові, де випадатиме найбільше опадів.

() А () Б () В () Г

25. За планом місцевості визнач, на скільки метрів піднімається дорога, якою велосипедист прямує від північної околиці села Мальви до школи.

А 6 Б 3 В 7 Г 4

II етап
Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
9 клас
м. Київ, 12 грудня 2023 р.
Тести 40 балів

1. Родина розглядає варіант переїзду з передмістя Одеси на Волинське Полісся. Яку особливість природи цього краю члени родини вважають перевагою для обслуговування свого будинку і садиби?

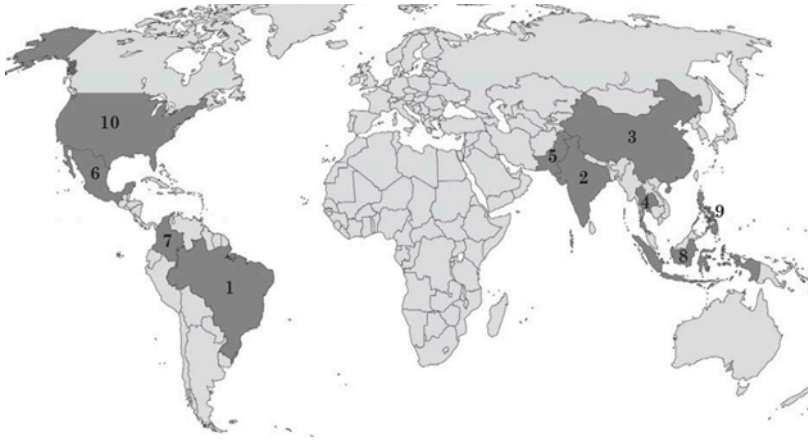
- ☐ менша тривалість зими й опалювального сезону
- ☐ менша загроза збитків від тривалих весняних заморозків
- ☐ менша ймовірність підтоплення під час водопілля
- ☐ менші витрати на поливання саду, городу й газону

2. Прочитай уривок про різкі контрасти країни: *«...Одні громадяни цієї країни роблять пересадки серця, будують атомні електростанції; інші ж гадки не мають, що існує колесо, писемність, і добувають вогонь тертям дерев'яних паличок. Одні купують дорогі лімузини, а інші за безцінь їх миють. Одні тяжко працюють на будівництві палаців на березі океану, інші – живуть у них...»* До якого типу слід віднести цю країну?

- ☐ економічно розвинені країни «Великої сімки»
- ☐ «малі» економічно розвинені країни Європи
- ☐ постсоціалістичні країни з перехідною економікою
- ☐ ключові країни (лідери), що розвиваються

3. На картосхемі темним кольором позначено країни-лідери за обсягом вирощування

- А соняшника
- Б цукрового буряка
- В цукрової тростини
- Г льону-довгунця

4. За даними таблиці визнач хід обчислення показника густоти населення одного з регіонів України.

Площа, тис. км ²	21,8
Міське населення, тис. осіб	1520
Сільське населення, тис. осіб	980
Рівень урбанізації (%)	60,8

- () $980 : (1520 + 980) \cdot 100 = 39,2$
- () $0,608 : 100 \cdot (1520 - 980) = 328,3$
- () $(1520 + 980) : 21,8 = 114,7$
- () $0,218 \cdot (1520 - 980) = 117,7$

5. У кількох малих селах об'єднаної територіальної громади на півночі України багато безробітних. Розвиток якого виду малого бізнесу доцільно стимулювати для раціональнішого використання місцевих природних і трудових ресурсів?

- () заготівля вторинної сировини (макулатури)
- () виготовлення меблів, сувенірів з деревини
- () будівництво потужної електростанції на дровах
- () насадження фруктових садів і виноградників

6. Укажіть правильний варіант переведення числового масштабу в іменований:

- А 1 : 75 000 (в 1 см 7,5 км)
- Б 1 : 50 000 (в 1 см 500 км)
- В 1 : 30 000 000 (в 1 см 300 км)
- Г 1 : 2 500 000 (в 1 см 2500 км)

7. Укажіть, до яких утворень за своїм походженням належать рифи:

- А еолових
- Б біогенних
- В тектонічних
- Г вулканічних

8. Визначте похил ділянки річки довжиною 50 км, якщо атмосферний тиск у верхній частині ділянки становить 740 мм рт. ст., а в нижній – 750 мм рт. ст.

(3 бали)

- А. 100 м
- Б. 0.2 м/км
- В. 10м/км
- Г. 2 м/км

9. США, площею 9,4 млн. км², щорічно видобуває 567 млн. т нафти при розвіданих запасах 5,9 млрд. т. Визначте ресурсозабезпеченість США нафтою двома способами, якщо кількість населення становить 332 млн. осіб. (2 бали).

- А 8,4 р., 17,6 т/особу
- Б 10.4 р., 17, 7 т/особу
- В 9.4 р., 19,1 т/особу
- Г 10,4 р. 18,1 т/особу,

10. Протоку, названу на честь англійського мореплавця, одного з «піратів королеви Єлизавети», який другим після Магеллана здійснив навколосвітню подорож.

А. Х. Колумб

Б. Ф. Дрейка

В Ю. Лисянський

Г. І. Крузенштерн

11. Визначити відносну висоту між вершинами гори А і гори Б, якщо температура на рівні моря 21,5°С, а на вершині гори А 15,5°С. Атмосферний тиск на рівні моря 730 мм. рт. ст., а на вершині гори

Б 580 мм. рт. ст. (4 бали).

А 1.5 км

Б. 1.0 км

В 0.5 км

Г. 0.3 км

12. Природні краєвиди степів і лісостепів у Північній Америці та Євразії збереглися здебільшого тільки в заповідниках і національних парках. Що спричинило інтенсивне господарське освоєння більшості територій у цих природних зонах?

- () теплий клімат, погода без морозів упродовж року
- () великі ресурси деревини хвойних і листяних порід
- () родючі чорноземні й каштанові ґрунти, пасовища
- () повсюдно поширені родовища нафти, природного газу

13. Яке прислів'я описує субтропічний середземноморський клімат?

- () Дощовий рік не скінчиться повік.
- () Літо не буває без дощу, зима – без морозу.
- () Зійшов у березні сніжок – берися за плужок.
- () Зроби мені добро в сезон дощів – і я віддячу тобі в сезон посухи.

14. Укажіть одну з причин вторинного засолення ґрунтів України:

- А інтенсивне вимивання ґрунтового покриву
- Б поява специфічної рослинності – галофітів
- В видобуток корисних копалин
- Г порушення водного режиму ґрунтів при зрошуванні

15. Штурман корабля вів спостереження за Полярною зорею: під час першого спостереження кут між зіркою та точкою зеніту був $40^{\circ} 15'$, а під час другого - $15^{\circ} 30'$. Отже корабель рухався

- А. на південь
- Б на північ
- В. на захід
- Г на південний схід

16. На картосхемі виділено акваторію Київського водосховища. Якою буквою позначено розташування Києва?

На картосхемі виділено акваторію Київського водосховища. Якою буквою позначено розташування Києва?

1 А 2 Б 3 В 4 Г

1 А 2 Б 3 В 4 Г

17. Зона відпочинку в одному з районів Києва облаштована на схилах глинистих пагорбів. Після сильних тривалих злив необхідно спрогнозувати наслідки стихійного лиха та поінформувати людей про рівень загрози й місце

- А розвитку карсту
- Б просідання ґрунту
- В утворення зсуву
- Г поглиблення балки

18. У Києві – спекотні сонячні дні липня, кілька днів поспіль місто окутує смог. За якого прогнозу погоди доцільно в суботу поїхати з Києва, щоб уникнути посилення впливу смогу на здоров'я?

- А «погоду в місті визначатиме циклон з Атлантики...»
- Б «антициклон затримається в столиці на кілька діб...»
- В «наприкінці тижня над містом пройде холодний фронт...»
- Г «очікується зниження атмосферного тиску, гроза ...»

19. Який вид економічної діяльності відносять до первинного сектору економіки?

- А виробництво мінеральних добрив
- Б будівництво дерев'яних споруд
- В вирощування технічних культур
- Г виробництво соняшникової олії

20. Який чинник найбільше впливає на розвиток і розміщення виробництв первинного сектору економіки?

- А кваліфікація трудових ресурсів
- Б рівень розвитку транспорту
- В природні ресурси території
- Г кількість споживачів продукції

21. Сума витрат на вирощування 1 тони помідорів на полі становить 17000 грн, з них оренда землі – 2000 грн, вартість насіння, добрив – 2500 грн, заробітна плата – 8500 грн, витрати палива – 3000 грн, інші витрати – 1000 грн.

Вирощування помідорів є передусім

- А матеріаломістким
- Б капіталомістким
- В енергомістким
- Г працемістким

22. Визначте за поданою інформацією назву об'єкту природно-заповідного фонду України. Складовими природно-територіальними частинами біосферного заповідника є вторинна (морська) дельта Кілійського рукава, Жебриянське пасмо, Стенцівсько-Жебриянівські плавні та острів Єрмаків.

- А. Асканія Нова
- Б. Дунайський
- В. Дніпровсько-Орільський
- Г. Чорноморський

23. У якому регіоні родючі землі і можливість отримувати два-три урожаї на рік стали головною причиною високої густоти населення?

- А Центральна Європа
- Б Західна Австралія
- В Південна Азія
- Г Північна Африка

24. Чим зумовлена пріоритетність розвитку виробництва органічної продукції сільського господарства в Україні?

- А зональною спеціалізацією сільського господарства
- Б високою природною родючістю більшості ґрунтів
- В домінуванням тваринництва в структурі агровиробництва

Г хімізацією виробництва в господарствах агрохолдингів

25. Яке повідомлення засобів масової інформації характеризує особливості сільського господарства степової зони України?

- А «Засуха спричинила зростання цін на насіння соняшника»
- Б «Через тривалі дощі врожай картоплі опинився під загрозою»
- В «Високий урожай хмелю забезпечив сировиною місцеві пивоварні»
- Г «Аграрії отримали дотації на вирощування льону й гречки»

26. У наведеній таблиці відображено динаміку посівних площ пшениці в чотирьох північних областях України.

	1990 рік	2020 рік
	Площа зібрано, тис. га	Площа зібрано, тис. га
ПІВНІЧНИЙ РЕГІОН	988,3	708,3
Житомирська	220,3	145,9
Київська	291,5	190,1
Сумська	224,1	181,2
Чернігівська	252,4	191,1

Проаналізуйте статистичну інформацію та визначте правильне пояснення зміни площ посівів пшениці.

- А вирощувати пшеницю вигідніше на експорт, ніж на внутрішній ринок
- Б пшеницю на полях регіону витісняють кукурудза, ріпак і соняшник
- В урожайність пшениці на півночі країни змінюють тривалі засухи
- Г зміну площ посівів пшениці зумовило зниження цін на кукурудзу

27. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію та доберіть правильні твердження щодо оцінки ролі сільського господарства в економіці двох умовних країн. (0 балів або 3 бали)

Країна	ВВП, \$, млрд	Обсяг сільського-под арського виробництва, \$, млрд	Частка сільського господарств а в структурі ВВП, %	Загальний обсяг експорту, \$, млрд	Обсяг сільського-по дарського експорту, \$, млрд
X	560	56	10	52	26
Y	1300	39	3	540	27

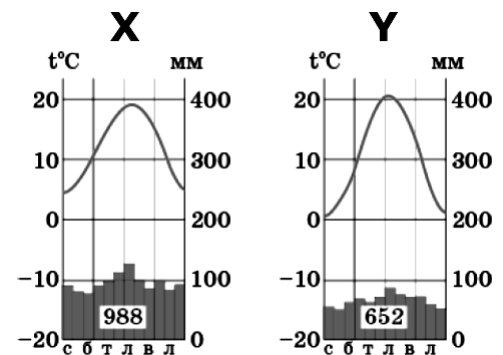
- 1 вартість виробленої сільськогосподарської продукції в країні Х більша, ніж у країні У
- 2 на вироблену в цих країнах сільськогосподарську продукцію немає попиту на світових ринках
- 3 у країні Х сільське господарство є галуззю міжнародної спеціалізації
- 4 країна У експортує всю вироблену в сільському господарстві продукцію
- 5 у країні Х сільськогосподарська продукція становить половину всього експорту, а в країні У – тільки 5%
- 6 обидві країни за часткою сільського господарства у структурі ВВП є аграрними
- 7 у сільському господарстві обох країн виробляється більше половини їхнього ВВП

28. Оберіть з переліку географічні наслідки обертання Землі навколо Сонця.
(3 відповіді з 6) Оцінка (0 або 3 бали)

- А зміна пір року;
- Б добові ритми в географічній оболонці;
- В сила Коріоліса;
- Г тривалість світлого дня;
- Д зміна полуденної висоти Сонця над горизонтом;
- Ж сплюснена з полюсів форма Землі.

29. На рисунку зображено кліматичні діаграми для двох населених пунктів – Х та У, які розміщені в Європі на одній широті й висоті над рівнем моря. Пункт У знаходиться східніше пункту Х, тому що в пункті У

- А тепліша зима й прохолодніше літо
- Б більша річна амплітуда коливань температур повітря
- В більша річна кількість опадів
- Г менше опадів улітку і більше – узимку

30. Процес відкриття кордонів для торгівлі, а також об'єднання технологічних, виробничих та фінансових можливостей країн називають...

- А міжнародною спеціалізацією
- Б культурною глобалізацією
- В економічною інтеграцією
- Г сепаратизмом

26. Укажіть правильне твердження:

- А земна кора – частина літосфери
- Б літосфера і земна кора - синоніми
- В літосфера – частина земної кори
- Г астеносфера – частина ядра

27. Штурман корабля вів спостереження за Полярною зорею: під час першого спостереження кут між зіркою та точкою зеніту був $40^{\circ} 15'$, а під час другого - $15^{\circ} 30'$. Отже, корабель рухався:

- А. на південь
- Б. на північ
- В. на захід
- Г. на південний схід

28 Проходження в Україні циклонів із дуже низьким атмосферним тиском у центрі є причиною:

- А. заморозків;

- Б. ураганів;
- В. суховіїв;
- Г. пилових бур.

29. На скільки градусів зміниться температура ненасиченого водяною парою повітря при його опусканні на 520 м:

- А. підвищиться на $3,1^{\circ}\text{C}$;
- Б. знизиться на $3,1^{\circ}\text{C}$;
- В. підвищиться на $5,2^{\circ}\text{C}$;
- Г. знизиться на $5,2^{\circ}\text{C}$.

30. Тривалість сутінків на Землі:

- А) скрізь однакова;
- Б) зростає від екватора до полюсів;
- В) найбільша на екваторі;
- Г) у південній півкулі їх немає.

II етап
Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
10 клас
м. Київ, 12 грудня 2023 р.
Тест 40 балів

1. Куди прямував автомобіль з Києва, якщо 12 грудня опівдні сонце світило в лівий бік автомобіля, а тінь лягала праворуч від напрямку руху?
- А до Одеси
Б до Житомира
В до Чернігова
Г до Харкова

2. За даними таблиці визнач хід обчислення показника густоти населення одного з регіонів України.

Площа, тис. км ²	21,8
Міське населення, тис. осіб	1520
Сільське населення, тис. осіб	980
Рівень урбанізації (%)	60,8

- А $980 : (1520 + 980) \cdot 100 = 39,2$
Б $0,608 : 100 \cdot (1520 - 980) = 328,3$
В $(1520 + 980) : 21,8 = 114,7$
Г $0,218 \cdot (1520 - 980) = 117,7$

3. Два моря Північного Льодовитого океану омивають береги Євразії та розташовані на одній широті. Перше море, розташоване східніше, взимку покривається льодом. Чому не замерзає друге море, розташоване західніше першого?

- А над його акваторією панують арктичні повітряні маси
Б морська вода перемішується з прісною річковою
В океанічна течія приносить помірні водні маси
Г на шельфі ведеться інтенсивний вилов риби й китів

4. На якому півострові бувають дні, коли сонячні промені падають на дно найглибших колодязів?

- А Скандинавський
Б Кримський
В Лабрадор
Г Сомалі

5. Яка височина на території України відповідає складчастій споруді палеозойського віку?

- А Донецька
Б Волинська
В Приазовська
Г Придніпровська

6. Назвіть країну Європи, до складу якої входять понад 2000 островів, 97% населення сповідують православ'я, щороку приймає 20-22 млн туристів.
А. Греція Б. Португалія В. Іспанія Г. Болгарія

7. Доберіть назву до сувенірної карти з годинниками.

- А «Карта Північної півкулі без Азії»
Б «Карта материків без Євразії»
В «Карта світу без океанів»
Г «Карта світу без Росії»

8. Групі військових під час бойових навчань була поставлена задача здійснити перехід з точки N до точки M, орієнтуючись за топографічною картою. Прямокутні координати точок становлять: точка N ($X=6142250$; $Y=4409815$), точка M ($X=6142250$; $Y=4407865$). За яким азимутом рухалися військові та яку відстань вони подолали? (2 бали)

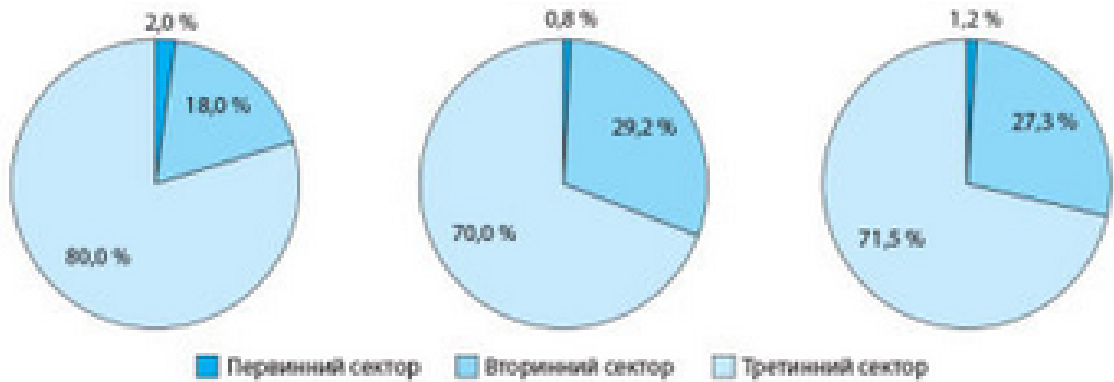
- А) на північ, відстань 2250 м;
В) на південь, відстань 2250 м;

- Б) на схід, відстань 1950 м;
Г) на захід, відстань 1950 м.

9. На картосхемі позначено
А металургійні центри Німеччини
Б атомні електростанції Франції
В транспортні хаби Польщі
Г «Центри туризму Іспанії»

10. До якого типу належать країни, виробничу структуру ВВП яких відображено на діаграмах?

А) високорозвинуті країни;

Б) нові індустріальні країни;

В) найменш розвинуті країни;

Г) країни з перехідною економікою.

11. Прочитай уривок про різкі контрасти країни: «...Одні громадяни цієї країни роблять пересадки серця, будують атомні електростанції; інші ж гадки не мають, що існує колесо, писемність, і добувають вогонь тертям дерев'яних паличок. Одні купують дорогі лімузини, а інші за безцінь їх миють. Одні тяжко працюють на будівництві палаців на березі океану, інші – живуть у них...»
До якого типу слід віднести цю країну?

- ☐ економічно розвинені країни «Великої сімки»
- ☐ «малі» економічно розвинені країни Європи
- ☐ постсоціалістичні країни з перехідною економікою
- ☐ ключові країни (лідери), що розвиваються

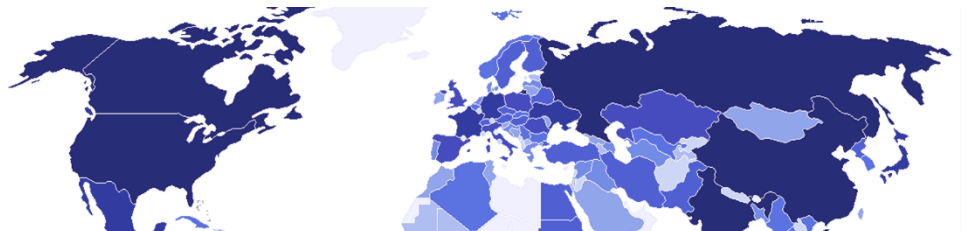
12. На схемі відображено показники розвитку в Україні та основні напрямки експорту

- ☐ транспортних послуг
- ☐ фінансових послуг
- ☐ освітніх послуг
- ☐ ІТ-послуг

13. За яким показником розділено на групи країни світу на карті й визначено десять країн-лідерів (див. таблицю)?

США	293
-----	-----

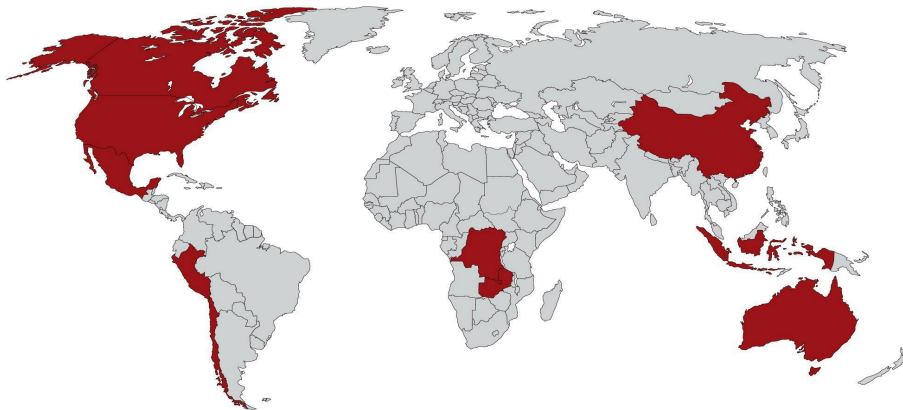
Китай	191
Росія	87
Канада	78
Індія	69
Німеччина	43
Австралія	37
Аргентина	37
Франція	30
Бразилія	29

- ☐ довжина залізниць
- ☐ щільність автомобільних доріг
- ☐ кількість міжнародних аеропортів
- ☐ кількість зареєстрованих морських суден

14. Укажи особливість географії нафтової промисловості світу.

- ☐ усі високорозвинені країни розробляють власні родовища нафти
- ☐ основний чинник розвитку нафтовидобування в країні – споживчий
- ☐ значний обсяг нафти видобувають на шельфі Світового океану
- ☐ райони переробки нафти співпадають з районами її видобування

15 На картосхемі темним кольором позначено 10 країн з найбільшим обсягом виплавляння

- ☐ сталі
- ☐ алюмінію
- ☐ міді
- ☐ титану

16. Укажіть групу сільськогосподарських культур, для вирощування яких у сівозміні є оптимальні умови в межах однієї сільськогосподарської зони.

- ☐ ячмінь, льон-довгунець, рис
- ☐ кукурудза, пшениця, цукровий буряк
- ☐ озиме жито, хміль, цукрова тростина
- ☐ картопля, просо, бавовник

17. Який з наведених анонсів публікацій свідчить про порушення традиційної схеми зональної спеціалізації рослинництва в Україні на сучасному етапі?

- ☐ «Аграрії Полісся отримують дотації для вирощування льону-довгунця»
- ☐ «На Вінниччині – рекордна урожайність цукрового буряку»
- ☐ «В Одеській області посіви озимої пшениці перезимували без втрат»
- ☐ «Соняшник і ріпак потіснили картоплю на полях Волині»

18. Два невеликих острови, один з яких кораловий, другий – вулканічний, розташовані на однаковій відстані від пункту спостереження, відповідно на північ та на південь. Опівдні 22 червня на обох островах висота Сонця над горизонтом однакова і становить $68^{\circ}30'$. Визначте географічну широту вулканічного острова. (3 бали)

А. 45° пн. ш Б. 2° пд. ш. В. $68^{\circ}30'$ пд. ш Г. 45° пд. ш

19. В інвестиційному довіднику про місто є така інформація: «Теплодар засновано як селище будівельників Одеської атомної електростанції. Після катастрофи на ЧАЕС будівництво станції припинено. У 2017р. чисельність населення міста перевищила 10 тис. осіб. Відстань до обласного центру (м. Одеса) залізницею – 35 км, автошляхами – 40 км. Поблизу розташовано Барабойське водосховище». Які чинники вилинули на рішення інвесторів побудувати в Теплодарі одне з найбільших в Україні підприємств, де виробляють товари побутової хімії:

- А сприятливі кліматичні умови, споживчий потенціал міста
- Б водні ресурси, можливість кооперування з агрофірмами області
- В надлишок електроенергії, туристично-рекреаційні ресурси регіону
- Г транспортна інфраструктура, працересурсний потенціал міста

20. Проаналізуйте картосхему розташування підприємств іноземних компаній – виробників автокомпонентів в Україні. Укажіть основний чинник концентрування іноземних підприємств у цих областях України.

- () забезпеченість різними видами природних ресурсів
- () компактне розташування центрів чорної металургії

- () логістична близькістю до кінцевих споживачів деталей
- () реалізація проєктів розвитку рекреаційних кластерів

21. В Україні є 30 малих монофункціональних міст, в яких частка однієї галузі в структурі виробництва товарів і послуг становить понад 90 %. Установіть подібні ознаки соціально-економічної характеристики таких міст?

- А великі за площею, проблеми транспортного обслуговування
- Б вузька спеціалізація робочої сили, складна ситуація на ринку праці
- В експортна орієнтація підприємства, дефіцит товарів у магазинах
- Г висока концентрація різних виробництв, нестача природних ресурсів

22. «Центральна вісь розвитку» господарства Західної Європи, що концентрує дві третини промислового потенціалу регіону, проходить

- А уздовж узбережжя Атлантичного океану
- Б від Балтійського моря до Балканського півострова
- В з півдня Великої Британії до півночі Італії
- Г по умовній лінії Мадрид – Мюнхен – Мінськ

23. Домінуючу роль у виробництві промислової продукції відіграє південь країни, насамперед Верхня Сілезія, у

- А Німеччині
- Б Польщі
- В Великій Британії
- Г Франції

24. Одним із основних чинників перетворення депресивних районів національних окраїн у Великій Британії (Північна Ірландія, Шотландія, Уельс) на сучасні території інтенсивного економічного розвитку є

- А розроблення родовищ нафти й природного газу
- Б відродження текстильної промисловості
- В виробництво електронних компонентів
- Г розвиток курортного господарства

25. За яким показником високорозвинені країни Європи поділяють на дві групи: малі індустріально розвинені країни та країни «Великої сімки»?

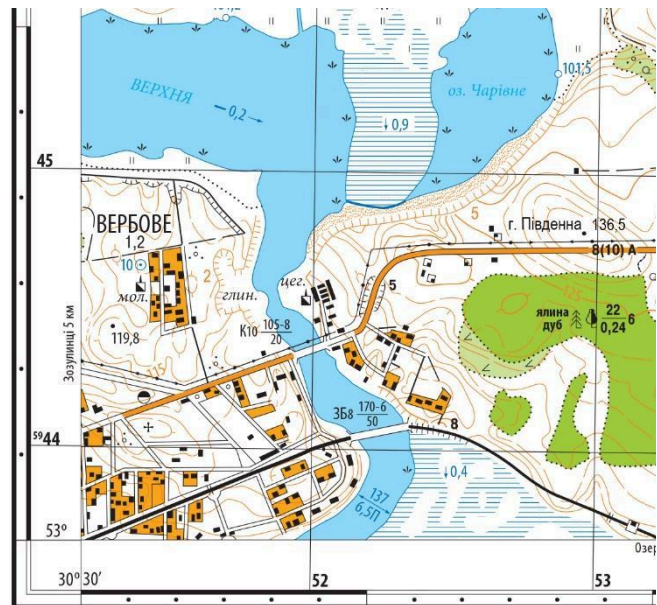
- А обсяг валового внутрішнього продукту
- Б рівень урбанізованості території
- В індекс людського розвитку
- Г середня тривалість життя

26. Який компонент території держави має Україна на відміну від сусідніх держав – Білорусі, Словаччини й Угорщини?

- () суходіл з його надрами
- () внутрішні води
- () територіальні води
- () повітряний простір

27. За фрагментом топографічної карти визначте, на скільки хвилин місцевий час у селищі Вербове випереджає місцевий час на Гринвіцькому (нульовому) меридіані. (2 бали)

- А 30
- Б 83
- В 122
- Г 303

Масштаб 1: 20 000
Суцільні горизонталі проведено через 5 м

28. Укажіть прислів'я у яких названі річки, що розливаються влітку в сезон дощів.

- 1 Навіть така річка, як Нігер, оминає острів
- 2 Янцзи ніколи не поверне назад, а людина ніколи не поверне своєї молодості.
- 3 Він такий, що Темзи не підпалить.
- 4 Дикий гарбуз хоч і в Ганзі мий, солодким не стане
- 5 Дунаю не перебродиш
- 6 Дон Доном, а найкраще вдома.
- 7 Немає на світі другої України, немає другого Дніпра.

29. У Придніпров'ї проектується розроблення залізрудних родовищ кар'єрним способом. Спрогнозуйте найімовірніші процеси, що спричинять зміну геоекологічної ситуації в цьому регіоні внаслідок реалізації проекту.

- 1 метаморфізація осадових порід
- 2 активізація зсувів та осипищ
- 3 зниження рівня підземних вод
- 4 вторинне засолення ґрунтів
- 5 пилове забруднення атмосфери
- 6 випадання кислотних дощів
- 7 зміщення осі Воейкова

30. Укажіть міжнародні організації, членом яких є Україна.

- ☐ Організація Об'єднаних Націй (ООН)
- ☐ Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
- ☐ Європейський Союз (ЄС)
- ☐ Співдружність Незалежних Держав (СНД)
- ☐ Рада Європи (РЄ)
- ☐ Світова організація торгівлі (СОТ)
- ☐ Франкофонія.

II етап

Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії

11 клас

м. Київ, 12 грудня 2023 р.

Тести 40 балів

1. Планета Земля

А має форму геоїда із середнім радіусом понад 6,37 тис. км

Б обертається по орбіті навколо Сонця за 24 години

В рухається навколо своєї осі із швидкістю 90° за годину

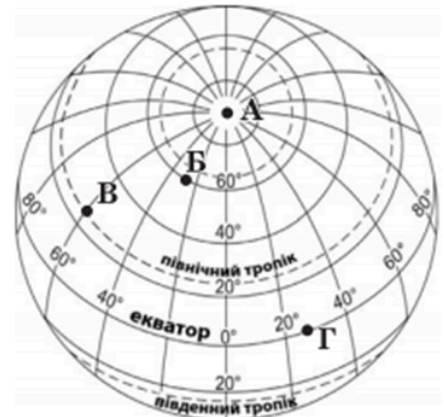
Г має один віддалений на 100 тис. км природний супутник – Сонце

2. Нижню межу земної кори умовно проводять по

- А границі Конрада
- Б границі Мохоровичича
- В поверхні астеносфери
- Г поверхні ядра

3. У якій з точок на карті 22 червня зафіксовано сонце в зеніті?

- А
- Б
- В
- Г

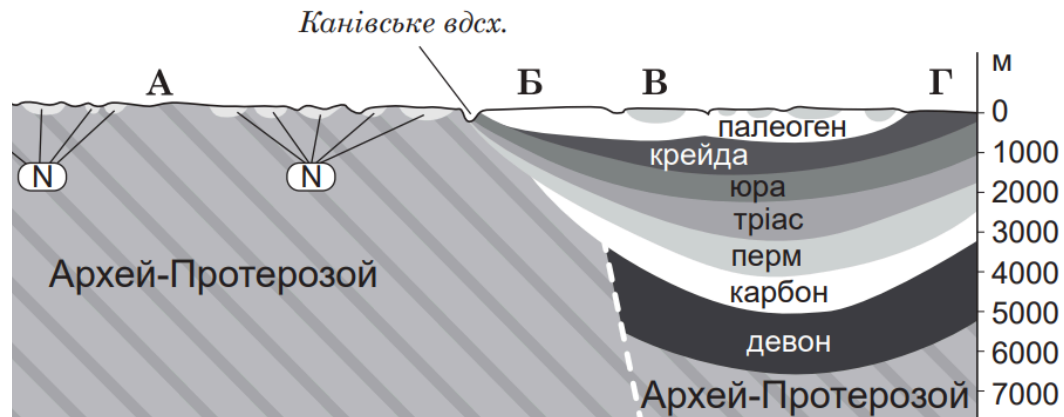
4. У процесі вкорінення магми в товщу земної кори по розломах рифтової зони Східної Африки сформувалися родовища

- А нафти і природного газу.
- Б кам'яного вугілля і графіту.
- В мідних і кобальтових руд.
- Г алюмінієвих та ртутних руд

5. Якою височиною виражений у рельєфі південно-східний виступ Українського щита?

- А Волинською
- Б Подільською
- В Приазовською
- Г Придніпровською

6. За геологічним розрізом території України визначте місцевість, де доцільно розробляти родовища граніту.

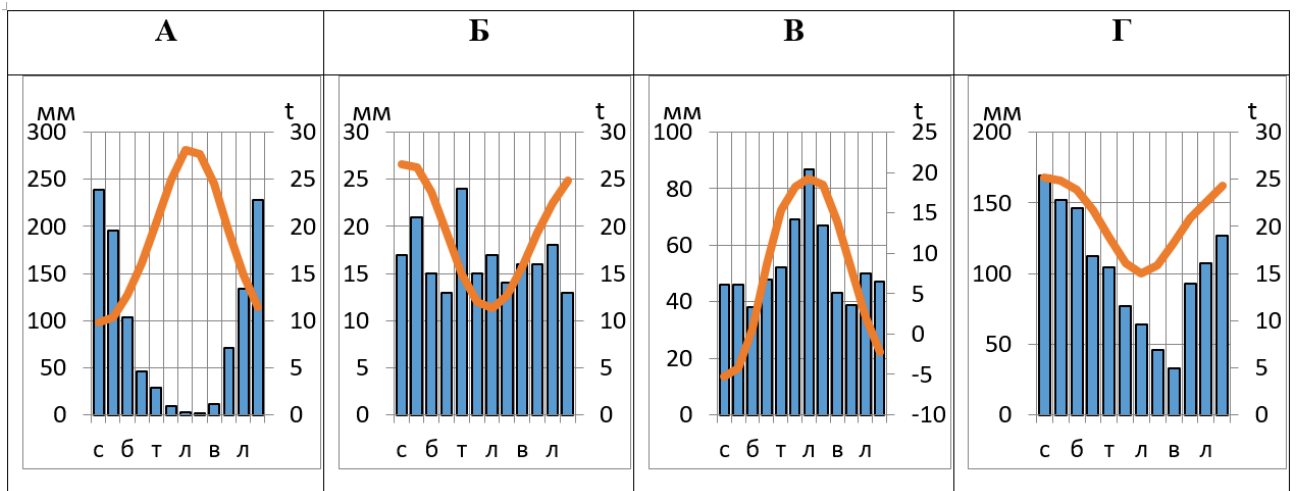

1 А 2 Б 3 В 4 Б

7. «Сім погод надворі: віє, сіє, мутить, крутить, рве, зверху ллє, знизу мете». Яке погодні явище супроводжує такі зміни погоди взимку?

- 1 стійкий антициклон
- 2 теплий атмосферний фронт
- 3 тривала відлига
- 4 потужний циклон

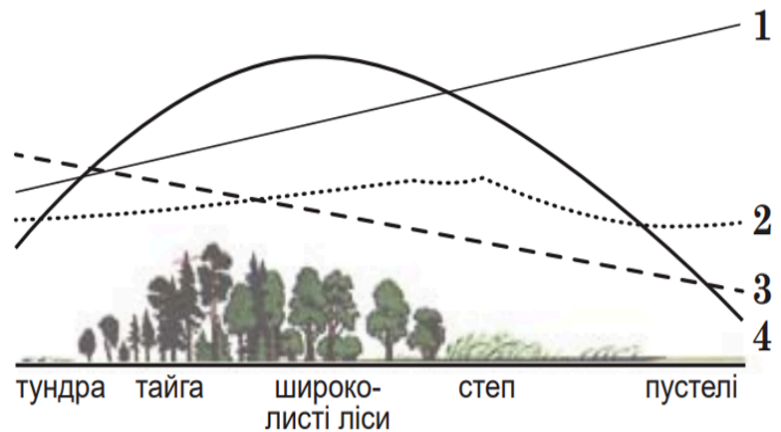
8. На якій кліматограмі відображено показники клімату місцевості, де сформувався описаний в уривку ландшафт: «В долині край діброви висить синя імла. І над усім тим лунає в повітрі пісня жайворонка, віють з поля пахоці нестиглої пшениці, квітучих волошок, дикого маку...»?

1 А 2 Б 3 В 4 Г

9. Визначте графічне відображення зміни з півночі на південь потужності гумусового горизонту в ґрунтах на Східно-Європейській рівнині.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

10. Клімат на півночі України

цілком придатний для зростання широколистяних дерев з розвиненою кроною. Чому в лісах Полісся сосон більше, ніж дубів?

- А у рельєфі цієї зони переважають височини, зрізані річковими долинами
- Б поширені тут піски й супіски бідні на елементи мінерального живлення
- В місцевість багата на підземні води, але в ґрунті не вистачає вологи
- Г низькі температури повітря взимку спричиняють промерзання ґрунту

11. Прочитайте уривок статті з газети «Женьмінь жібао»: «Китай – найбільший у світі експортер одягу. Але ситуація змінюється. Наприклад, у Камбоджі щодня відкривають нові китайські швейні фабрики, а всі приміщення для майстерень у промисловому парку Пномпеня вже орендовано...». Визначте основну причину переміщення підприємств легкої промисловості з Китаю в Камбоджу та інші країни Південно-Східної Азії:

- А дефіцит сільськогосподарської сировини й робочої сили в Китаї
- Б зменшення витрат на оплату праці та інфраструктуру в Камбоджі
- В задоволення попиту на споживчі товари в таких країнах, як Камбоджа
- Г слідування за основним потоком мігрантів з Китаю в сусідні країни

12. Чому інтенсивність транспортного використання річки Міссісіпі у кілька разів вища, ніж Конго чи Нігеру?

- А через потепління Міссісіпі стала судноплавною від витoku до гирла
- Б на Міссісіпі не буває катастрофічних паводків і весняних повеней
- В Міссісіпі протікає територією з високим рівнем економічного розвитку
- Г транспортна артерія Міссісіпі зв'язує всі країни Північної Америки

13. На ефіопській банкноті номіналом 5 бир зображений чоловік, що збирає...

- А ваніль
- Б арахіс

- В каву
Г какао.

14. У наведеній таблиці відображено динаміку посівних площ пшениці в чотирьох північних областях України. Проаналізуйте статистичну інформацію та визначте правильне пояснення зміни площ посівів пшениці.

	1990 рік	2020 рік
	Площа зібрано, тис. га	Площа зібрано, тис. га
ПІВНІЧНИЙ РЕГІОН	988,3	708,3
Житомирська	220,3	145,9
Київська	291,5	190,1
Сумська	224,1	181,2
Чернігівська	252,4	191,1

- А вирощувати пшеницю вигідніше на експорт, ніж на внутрішній ринок
Б пшеницю на полях регіону витісняють кукурудза, ріпак і соняшник
В урожайність пшениці на півночі країни змінюють тривалі засухи
Г зміну площ посівів пшениці зумовило зниження цін на кукурудзу

15. На картосхемі відображено розподіл акваторії моря між прибережними країнами на економічні зони. Який вид господарської діяльності характерний для позначених осередків у межах цих економічних зон?

- А перевантаження контейнерів з товарами
Б розроблення нафтових і газових родовищ
В захоронення відходів на дрібних островах
Г експлуатація припливних електростанцій

16. «В Італії сконцентровано 60 % культурних цінностей Європи. Кожне місто є музеєм просто неба. Уряд вкладає мільярди євро в реконструкцію пам'яток

архітектури. Саме тому Італія – третя в регіоні за обсягом іноземних туристів після Франції та Іспанії». Яку суперечність мав би виявити студент, який уважно читав текст?

- А Чому рекреаційний потенціал Італії менший, ніж в інших країнах Європи?
- Б Чому у Франції чи Іспанії туризм – галузь спеціалізації, а в Італії – ні?
- В Чому Італію відвідує менше іноземних туристів, ніж Францію чи Іспанію?
- Г Чому для уряду Італії туризм є пріоритетною сферою фінансування?

17. У таблиці наведено інформацію щодо місця країни на материк за окремими показниками.

Показники	Значення	Місце на материк
Площа	9,98 млн км ²	1
Населення	37,9 млн осіб	3
ВВП	\$1 600 млрд	2
ВВП на особу	\$42 тис. дол.	2
Індекс людського розвитку (ІЛР)	0,929	1

Визначте країну й материк.

- А Росія в Євразії
- Б Єгипет в Африці
- В Канада в Північній Америці
- Г Австралія в Океанії

18. Надходження валюти від експорту нафти в окремих країнах Західної Азії інвестовано в розвиток різних видів економічної діяльності. Сучасні зміни в структурі виробництва й експорту нафтовидобувних країн зумовили формування на економічній карті світу

- А депресивного промислового району
- Б нового осередку індустріалізації
- В міжнародної економічної організації
- Г групи вузькоспеціалізованих країн

19. В інвестиційному довіднику про місто є така інформація: «Теплодар засновано як селище будівельників Одеської атомної електростанції. Після катастрофи на ЧАЕС будівництво станції припинено. У 2017р. чисельність населення міста перевищила 10 тис. осіб. Відстань до обласного центру (м. Одеса) залізницею – 35 км, автошляхами – 40 км. Поблизу розташовано Барабойське водосховище». Які чинники вплинули на рішення інвесторів побудувати в Теплодарі одне з найбільших в Україні підприємств, де виробляють товари побутової хімії:

- А сприятливі кліматичні умови, споживчий потенціал міста
- Б водні ресурси, можливість кооперування з агрофірмами області
- В надлишок електроенергії, туристично-рекреаційні ресурси регіону
- Г транспортна інфраструктура, працересурсний потенціал міста

20. Найбільше паперу у світі вироблено в п'яти країнах (див. табл.). Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію та зробіть правильний висновок щодо основного чинника розміщення виробництва паперу.

Країни	тис.т
Китай	108 400
США	71 553
Японія	26 056
Німеччина	22 666
Індія	17 284

- А лісистість території країни
- Б місткість внутрішнього ринку
- В низькі витрати на оплату праці
- Г ліберальне екологічне законодавство

21. Прикладом міжнародних територій на політичній карті світу є

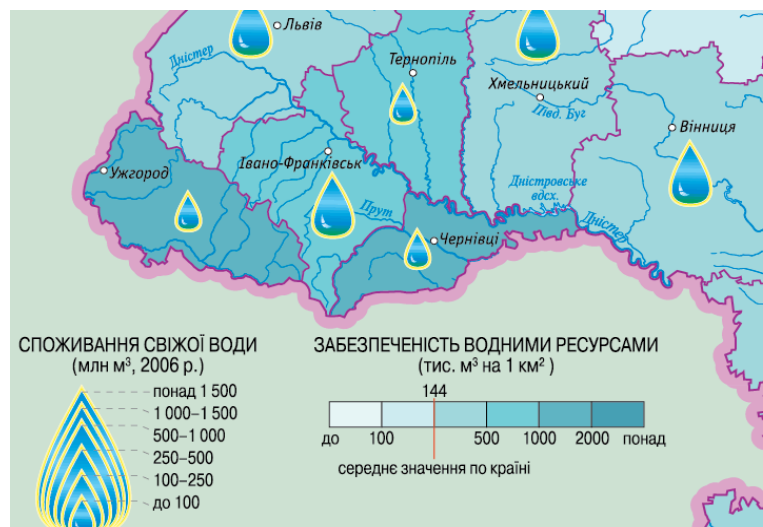
- () Гібралтар
- () Антарктида
- () Швейцарія
- () Ватикан

22. Укажіть один з основних чинників формування глобальної економіки.

- А сповільнення демографічного вибуху в світі
- Б захист національних економік від конкуренції
- В діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК)
- Г активізація протестних рухів антиглобалістів

23. Яким способом зображено на карті споживання свіжої води?

- А спосіб локалізованих діаграм
- Б спосіб ареалів
- В спосіб картограм
- Г спосіб картодіаграм.

24. II етап

Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 8-11 класи 2023 року

Відповіді на тести

№	8 клас	9 клас	10 клас	11 клас
1	А	Г	Б	А
2	В	Г	В	В
3	А	В	В	В
4	Б	В	Г	В
5	А	Б	А	В
6	А	В	А	А
7	Г	Б	Г	Г
8	А	Г	Г	В
9	1, 2, 6	Б	Б	Б
10	В	Б	А	Б
11	В	В	Г	Б
12	Б	В	Г	В
13	Г	Г	А	В
14	А, Г, Д	Г	В	Б
15	В	Б	В	Б
16	Г	Г	Б	В
17	Б	В	Г	В
18	Б	А	А	Б
19	В	В	Г	Г
20	Б	В	В	Б
21	2, 3, 6	Г	Б	Б
22	А	Б	В	В
23	Г	В	Б	Г
24	Г	Б	В	Б
25	Б	А	А	Г
26	А	Б	В	Б
27	Б	1, 2, 3	В	В
28	Б	А, Г, Д	1, 2, 4	1, 2, 7
29	А	Б	2, 3, 5	2, 3, 6
30	Б	В	1, 5, 6	1, 3, 7

25. Групі військових під час бойових навчань була поставлена задача здійснити перехід з точки N до точки M, орієнтуючись за топографічною картою. Прямокутні координати точок становлять: точка N ($X=6142250$; $Y=4409815$), точка M ($X=6142250$; $Y=4407865$). За яким азимутом рухалися військові та яку відстань вони подолали? (2 бали)

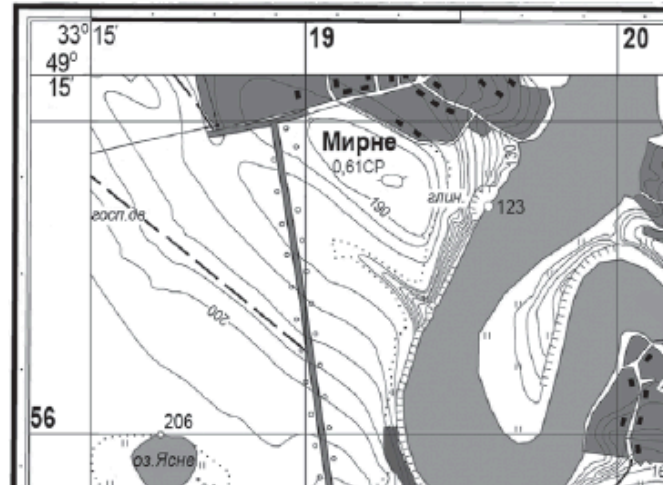
- А) на північ, відстань 2250 м; Б) на схід, відстань 1950 м;
В) на південь, відстань 2250 м; Г) на захід, відстань 1950 м.

26. 22 червня опівдні в Каїрі Сонце піднімається над горизонтом на $83^{\circ}30'$, а Києві в цей же час – на $62^{\circ}30'$. Яка відстань між містами у градусах та кілометрах? (2 бали)

- А 22° , 2342 км
Б 21° , 2231 км
В 31° , 3340 км
Г 51° , 5661 км

27. За фрагментом топографічної карти визначте, на скільки хвилин місцевий час у селищі Мирне випереджає місцевий час на Гринвіцькому (нульовому) меридіані. (2 бали)

- А 34
Б 82
В 133
Г 196

28. Які анонси публікацій у засобах масової інформації свідчать про поглиблення спеціалізації та розвиток виробничої кооперації в автомобілебудуванні України?

- 1«Полтавський автоагрегатний завод - один з найбільших виробників гальм для різних автомобілів»
- 2«У структурі ПАТ "АвтоКРАЗ" Кам'янець-Подільський завод зорієнтовано на виготовлення вузлів і деталей для вантажних автомобілів»
- 3«Запорізький автомобілебудівний завод крім легкових автомобілів випускатиме вантажівки й автобуси»
- 4«Частину приміщень цехів Львівського автобусного заводу виставлено на аукціон»
- 5«На Чернігівському автозаводі зменшено виробничі потужності»
- 6«Автоскладальний завод у Черкасах оснащено виробничими лініями провідних світових брендів»
- 7«На заводі компанії Fujikura у Львівській області виробляють електричні кабелі для складання автомобілів у країнах Євросоюзу»

29. Порівняйте сучасний розвиток трьох європейських столиць – Лондона, Парижа й Києва. Визначте подібність цих міст. (3 відповіді з 7) (0 або 3)

- 1 світові (глобальні) міста найвищого альфа-рівня
- 2 міста-мільйонники (людність перевищує 1 млн жителів)
- 3 ядра моноцентричних міських агломерацій
- 4 найбільші центри металургійного та хімічного виробництва
- 5 морські й річкові порти-лідери за пасажирообігом
- 6 осередки пізнавального та ділового туризму
- 7 міжнародні фінансові центри

30. Точка А має прямокутні координати $X = 7\ 458\ 385$; $Y = 5\ 322\ 750$. Це означає, що вона знаходиться (3 відповіді з 7) (0 або 3)

1. на відстані $7\ 458\ 385$ м на північ від екватора;
2. на відстані $5\ 322\ 750$ м на північ від екватора;
3. у п'ятій геодезичній зоні;
4. у сьомій геодезичній зоні;
5. на $320\ 750$ м західніше за осьовий меридіан геодезичної зони;
6. на $320\ 750$ м східніше за осьовий меридіан геодезичної зони;
7. на $177\ 250$ м західніше за осьовий меридіан геодезичної зони.

Відповіді на тести

№	8 клас	9 клас	10 клас	11 клас
1	А	Г	Б	А
2	В	Г	В	В
3	А	В	В	В
4	Б	В	Г	В
5	А	Б	А	В
6	А	В	А	А
7	Г	Б	Г	Г
8	А	Г	Г	В
9	1, 2, 6	Б	Б	Б
10	В	Б	А	Б
11	В	В	Г	Б
12	Б	В	Г	В
13	Г	Г	А	В
14	А, Г, Д	Г	В	Б
15	В	Б	В	Б
16	Г	Г	Б	В
17	Б	В	Г	В
18	Б	А	А	Б
19	В	В	Г	Г
20	Б	В	В	Б
21	2, 3, 6	Г	Б	Б
22	А	Б	В	В
23	Г	В	Б	Г
24	Г	Б	В	Б
25	Б	А	А	Г
26	А	Б	В	Б
27	Б	1, 2, 3	В	В
28	Б	А, Г, Д	1, 2, 4	1, 2, 7
29	А	Б	2, 3, 5	2, 3, 6
30	Б	В	1, 5, 6	1, 3, 7